

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

XLIX. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő :
ORBÁN JÓZSEF

Társzerkesztők :
Palumbo Gyula, Koncz Sándor,
Dobos Zoltán, Ruzsák Endre.

Felelős szerkesztő :
HEGEDÜS IMRE

1934. JANUÁRHÓ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL :
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JULIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS :
EGÉSZ ÉVRE 3 P
FÉL ÉVRE 1.50 P
EGYES SZÁM 30 FILL.

TARTALOM:

h. i.: Verejtékes fillérek. — Novotny Gyula: Tükör előtt. (Boldog új esztendőt!) — Dr. Rácz Lajos: Emlékezéseimből. (Iskolai ünnepek.) — Oravecz Lajos: Búcsúzik László Úr... Gróf Haller Gábor: Sóhaj az első hóhulláskor. (Vers) — Hegedüs Imre: Damaki háborús levelek. — Humbert Günter: Mi történik a német evangélikus egyházban. — Koncz Sándor: Páris margójára. — Tóth Lajos: Falu. Könyvismertetés. Kedves Olvasóink. Híreink.

40 év óta áll fenn
id. Szepessy István
villanyerőre berendezett
sütődéje.

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss
péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Fodrász-

és borbélymunkák

Sárospatak,

☞ a Patikaközben. ☞

legpontosabban eszközölte nek

Dobozy István

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

**Szórakozni jól
és olcsón**

csak a

Comenius Mozgóban

lehet,

mert állandóan a legjobb han-
gos filmek kerülnek műsorra.

**Diákoknak
kedvezmény!**

**A
diákság
legolcsóbb
bevásárlási
forrása!**

**Illatszer, pipere és
divatáru cikkekben**

NEUMANN MÓR

VEREJTÉKES FILLÉREK.

Az ünnep utolsó estéje. Számolgom a beömlött filléreket. Valami fájdalmas csengése van, valami síró melódiát zokog, mely a szívemig ér. Az anyagi ellenérték munkámért. Míg számolgom, képzeletem visszakalandozik a közelmúltba. Szinte hallom, úgy, mint tegnap, amint a kurátor kiönti elémbé zsebkendőjéből a pénzesomót, szinte hallom, amint aggodalmasan néz rám s pergeti a szavakat: Meg lesz-e a követ úr úgy elégedve velünk, mint mink vagyunk? Mosolyomra elhúzza ő is szélesebbre bajuszát s kezét fogunk. Aztán egy másik jelenet ölt testet lelkemben. Rekvirendus, talán presbíter. Búcsúzom tőle és ő nyújtja a járandóságot. Egy kicsikét szégyenkezik; látom, akar valamit mondani. Lesütött szemmel mondja: Legátus úr, ne tessék haragudni, de most igen szegények vagyunk; csak ennyi tell. Felemeli szemét és a két szempár — az enyém, meg az övé — vashorgokkal kapcsolódik össze. A kezünk lent összeért. A forró kézben egy kerék hely hideg, mely a pénz volt és egy pillanat múlva a hideg pénzdarab átmelegedett a két reszkető forró kéztől. Mert a szeretet mindent átforrósít.

Áldott magyar Testvér!

Számolgom a pénzt tovább. Hihetetlenül sok. De jó is az Isten, aki így gondoskodik a szegény diákon: szegény emberek által. Én örömmel mentem, szívvel hirdettem a lelkemen átszűrődő Isten Igét. Ők könnyeken keresztül átsugárzó örvendezéssel fogadták az Isten beszédét. S a pénz, azok a megkuporgatott verejtékes fillérek peregték erszényembe.

Számolgom a pénzt tovább. A csilingelő darabok közül kiforródik egy öregasszony. A komót mellett áll, fillérenként rakosgatja a eszébe alá a diákpénzt. Egyszer csak nagy mozgolódás támad a pénzdarabok között. Jönnek eselédlnyok, kopottruhájú munkanélküliek, komoly arcú parasztemberek; jön lassan az orvos, ügyvéd, a jegyző, a szolgabíró, jön a földbirtokos vastag bundában. Mindenik jön, szomorúan, szégyellősen pergeti filléreit erszényembe. Egyszerre csak a katedrán találok magam. Az arcok figyelnek. Én beszélek tüzzel, lélekkel. Ez a látomás is eltűnik.

Számolgom a pénzt tovább.

A verejtékes fillérekről eszembe jut az özvegyasszony két fillére. Elgondolkozom rajta. Vajjon az én teljesítményem olyan volt-e, mint az özvegyasszony adománya? Vajjon erőm maximumával végeztem-e az igehirdetést? Vajjon nem tudtam volna nekik több vigasztalást, előbb evangéliumot nyújtani? Vajjon nem nagyobb lélekdarabot kellett volna szétosztani közöttük? Vajjon megláttak-e engem a Krisztus háta-megett? Óh, bárcsak ne vettek volna észre!

A verejtékes filléreket beteszem abba a zsebkendőbe, melybe homlokomból verejtékét töröltem prédikálás után.

A verejték-atomok egyesülnek.

h. i.

T Ü K Ö R E L Ő T T.

B O L D O G Ú J E S Z T E N D Ő T !

Lukács 12:37/a : Boldogok azok a szolgák, akiket az Úr mikor megérkezik, vigyázva talál.

A mindennapi életben sokszor megbarátkozunk olyan fogalmakkal, kifejezésekkel, amelyek használat közben elvesztik élettartalmukat, tartalombeli intenzitásukat. Így állunk ezzel az újra aktuálissá lett köszönettel, kívánsággal is: „Boldog új esztendőt!”

Az Ige fényénél, mint örök tükör előtt, vizsgálat tárgyává téve ezt a többi sok közül kiragadott egyet, állítsuk felvett igénk által inspirált meditációnk tanulságokat megállapító fókuszába.

Ha óesztendő utolsó napjaiban rovod a karácsonyi Ige melegétől felengedett, lucskos „életjárdákat“, innen is, onnan is, mint valami összehevenyészett hógolyók, melyekhez egy csomó sár is hozzátapadt, röpöködnék Feléd és Tőled a jámbor, de nagy és előzékeny fogadtatásra váró bombasztok: boldogság kívánások.

Vajjon mennyi realitást és aktivitást hordoznak magukban ezek a megnyilatkozások? Vajjon csak látszat-e, vajjon csak „kedves“ kötelességteljesítés-e, vajjon csak pillanatszülte alkalom-e? üli meg e kérdések sora, többi társaival együtt gondolatunkat, vagy pedig a valóságos ember valóságos vágyának valóságos, tiszta, szeplőtelen háttér nélküli megnyilatkozása?!

Testvér! alázattal meg kell vallanunk közös sorsunk gyümölcsét: a szokás hatalma igen nagy mi rajtunk! Sokszor tesszük ezt is... szokásból.

Ha sötét szemüvegünk helyére nagyító lencsét, érzékenyebb prizmat teszünk, találunk olyan megnyilatkozásokat is, melyeknek kívánsága a földi világ dolgain szemlélődő ember „képét“ karakterizálja. Földhöztapadt-ságunk jelenik meg előttünk! Hányszor és hányszor nem tudunk elképzelni, kívánni más boldogságot, mint kiélt vén földgolyónk, alul már rozsdásodásnak indult fényes felületű mázait. A földi örömök magazinjait döntjük, megfogható örömök csatlós hordái vagyunk.

A műszerek élettelen világában teleszkópnak hívják azt az eszközt, amely a széles élethorizont vonalán itt-ott meg tud pillantani egy-egy néha-néha feltűnő olyan kivánságot, mely a magasságos Isten felé tekintő szempár Istenre utaló szent sugarának konturjait rajzolja meg. Ritka... de ez a boldogság!

Igénk szerint, ez a boldogság függvénye a vigyázásnak. Vigyázni annyit jelent, mint aktivitásban élni. Keresztyén embernek vigyázni pedig annyit jelent, mint keresztyén aktivitásban élni. Ennek az életnek a bélyegzőjét kell tehát felmutatni, ennek az életnek a röpcéduláját kell tehát osztogatni és ennek az életnek a magvait kell tehát szórogatni, ha nem e földhöz tapadt boldogságot akarjuk mások életében látni, vagy kívánni.

Az aktív keresztyén élet útján s nem „járdáján“ kell megindulnunk új esztendőnk naputjain hogy a velünk együtt haladás, egy *cél* felé való biztos lépésű menetelés kivánság legyen mindenfelé és mindenkifelé.

Ebben a közösen óhajtott kivánságban ha összetalálkoznak sziveink, új esztendőnk boldogsága a hívó reménység tudatában azonnal megszületik.

Ma: Lehet-e nagyobb, lehet-e megszenteltebb kivánság Testvér, mint a vigyázásra hívás, kérés megszentelt üzenete?

Nem!

Mert, ha én is és Te is vigyázók leszünk, Isten akaratának élését a szeretet égíse alatt egymást támogatva elősegítjük, keresztyén életünk aktivitásának nincs semmi akadálya.

Ha pedig így élünk boldogok leszünk, mert vigyázó életben találtatunk!

Novotny Gyula.

EMLÉKEZÉSEIMBŐL. ISKOLAI ÜNNEPEK.

D) A *konfirmációi ünnepély* a tanári kar és a tanuló ifjúság jelenlétében, az énekkar közreműködésével, a városi templomban folyt le áldozócsütörtökön. A konfirmálandó gimn. tanulókat a gimn. vallástanár készítette elő és a főiskolai lelkész végezte a konfirmációi szertartást. Így tartott ez a 900-as évek elejéig. 1903-ban Harsányi István gimn. vall. tanárrá választatván, ő a tanári kar hozzájárulásával kettős újítást hozott be a szertartásba: először azt átvivén az imaterembe, a főiskola benső, szinte családi ünnepévé tette, s másodsor a vallástétel és önálló egyháztagságra fölvétel szertartását ezentúl ugyanaz a vallástanár végezte, aki évek során át a gimn. növendékek vallásoktatását intézte, azok mindenikének vallásos nevelését, fejlődését vezette. Az ünnepély fénye, jelentősége aztán még jobban emelkedett azáltal, hogy a világháború óta a konfirmált ifjak, valamint a tanárok és szülék az úrvacsorában is részesülnek. Ma ez kétségtelenül egyik kiválóan meleg, bensőséges s a vallásos nevelés szempontjából jótékony hatású ünnepe főiskolánknak.

Ehhez a 4 ünnephez a 90-es évek folyamán két újabb ünnepély csatlakozott, amelyek lassan, fokozatosan fejlődtek, alakultak ki, míg mai fejlett alakjukra eljutottak.

E) *Október 31.* A reformáció évforduló napjának megünnepléséről szó sem esett a mi diákkorunkban, nemcsak Patakon, hanem az ország más részében sem. 1883 nov. 10-én, II. éves hittanhallgató koromban, volt Luther születésének 400 éves fordulója; 1—2 hirlapi cikkel elintézetést nyert a nagy jubileumi évforduló; hogy emlékünnepelet is lehetne tartani, az sem a tanári karnak, sem a theol. ifjúságnak eszébe nem jutott. Mikor 1887 őszén a lipcsei egyetemre mentem, bámulva láttam, hogy ott mily lelkesen ünnepelték október 31-ét. Az ünnepélyekről a *Sáros-patahi Lapokba* (A reformáció évfordulója Lipcsében, 47. sz.) írt tudósításom talán többeknek eszébe juttatta, hogy ezt a napot itthon is meg lehetne és meg kellene ünnepelni. 1890-ben, 1891-ben a pataki egyházközség lelkésze alkalmi beszéddel emlékezik meg e napról.

Korábban nálunk azért sem lehetett szó október 31. megünnepléséről, mert e nap mindig a szüreti vakáció (okt. 18.—nov. 5.) idejére esett; de mikor a filoxera elpusztította a Hegyalja szőlőhegyeit, a tanári kar 1892-től fogva egy hétre korlátozta, október 2-ik felében, a szüreti szünidőt, s így megnyílt a tér október 31-ének megünneplésére. S csakugyan 1893 okt. 29-én főiskolánk a városi közönséggel együtt ünnepli a nagytemplomban, a Bálint D. lelkész alkalmi beszédével, a reformáció megindulásának évfordulóját; 1894-ben a Konvent elrendeli a reformáció évfordulójának megünneplését; 1896-ban a teol. segélyegylet, 1897-ben az ifj. egylet rendez az imateremben reformációi emlékünnepelet; 1898-ban a pataki teol. tanári kar kezdeményezésére tették kormányzó hatóságaink a ref. tanintézetek közös ünnepévé okt. 31-ét s ünneplik meg azt természetesen nálunk is. 1899-től hivatalosan megállapított iskolai ünnepély okt. 31-ike, melyet reggel istentisztelettel, d. u. 3 órakor az imateremben a közigazgató által rendezett emlékünnepelettel ül meg főiskolánk.

F) *Október 6.* Az aradi vértanúk emlékezetének a megünneplése szintén a 90-es években — az aradi vértanúk emlékszobrának 1890 okt. 6-án történt leleplezése után — nyomul az előtérbe. 1892-ben, 1893-ban október 6-án a városi templomban tartott istentiszteletre sereglett az ifjúság és a tanári kar, 1895-ben az imateremben volt d. e. alkalmi istentisztelet; 1899-ben d. e. a városi templomban istentisztelettel s d. u. az imateremben emlékünnepelettel hódol főiskolánk e nap emlékezetének; ugyanezt látjuk 1901-ben s 1902-ben; 1903-ban a felsőgimn. oszt. tanulók a Bottka-tetőre való kivonulással tiltakoznak e napnak iskolai munkanappá tétele ellen, — s föllépésük sikerrel jár, mert a tanári kar enged az ifjúság kívánságának s hivatalos iskolai ünnepnappá nyilvánítja okt. 6-át.

G) Ide lehet még sorolni a *csengetyű-ünnepet*, a VIII. osztály tanulóinak május 8—10-én, az osztályvizsgálatra, illetőleg az utolsó tanórára menetel előtt az udvaron az iskolai csengetyűtől, mint szimbolumtól, vagyis a főiskolától történő ünnepélyes búcsúvételét, és a főiskola, az Alma Mater további szeretetére, támogatására irányuló fogadalomtételét. Ez ugyan, mint látszik, csak a VIII. osztály tanulóinak ünnepe, de mivel azon jelen van és jelenlétével az ünneplés jelentőségét emeli a főiskola egész tanári kara és ifjúsága, sőt a városi közönség is érdeklődik iránta, — azt az egész főiskola ünnepének lehet mondanunk, még ha csak egy félóráig

tart is. Ez a búcsúünnep 1912-ben indul meg,¹ 1915-ben teszi közzé az *Ifj. Közlöny* a remek Szigethy—Bathó dalt: „Válásra int immár az óra!” mely főszerepet játszik az ünnepélyen, de ez a búcsúünnep teljesebb, gazdagabb kifejlődésre csak a világháború után jut el. Ugyancsak a világháború befejezése után jött divatba a *IV. éves hittanhallgatók búcsúvételei ünnepe* is, ugyancsak az udvaron, a csengetyű közelében, amelyet szintén kiváló bensőség, melegség jellemez.

Ellenben nem sorolom ide a széphalmi *Kazinczy-ünnepélyt*, amelyet a M. Tud. Akadémia rendelkezése folytán, 1888 jún. 10-én ült meg először főiskolánk, mert bár ez eleinte az egész főiskola ünnepének indult, az évek folyamán, a VIII. gimn. osztály kirándulásává és ünnepévé zsugorodott össze. Hasonlóképen nem soroltam ide *május 1-ének* gimn. tanuló koromban az alsóbb gimn. osztályokban szokásos megünneplését, amikor a tanulók a tantermet az erdőből hozott zöld fagallyakkal egészen feldiszitették, a kathedrát virágba borították s a tanterembe 8 órakor belépő osztálytanárt ünnepi beszéd kíséretében ajándékkal (arany vagy ezüst ékszer) tisztelték meg, aki meleg szavakkal mondott érte köszönetet s természetesen e napon szó sem volt tanításról, — mert ezt az ünnepet 1880-ban Buza János igazgató megszüntette. Még kevésbé lehet számbavennem a Szarkakúton tartott *majális*t (Késmárkon a Goldbergben tartott majális volt az egyetlen iskolai ünnep), mert ez 1879 tavaszán megszünt s helyét az Atletikai Klub által áldozócsütörtökön, a sportverseny után este a tornacsarnokban rendezett táncmulatság foglalta el.

H) Újabban, mintegy 6—7 év óta, a Kormányzó tiszteletére dec. 6-án is ünnepet tartunk. Rácz Lajos.

Búcsúzik László Úr...

A jó Isten olyan szépen letakarta fehér hóval az álmos rozstáblákat, mint a gondos kertész, aki szalmatakaróval védi a fagytól palántáit. László Úr a birtokot nézte. Azt a birtokot, amely még a dédapja életében volt vagy háromezer hold s azután lassan olvadt-olvadt, mint ahogyan tavasszal olvad a hó és csak szürke, piszkos kupacok maradnak a szép fehérség helyén; majd ezek is eltűnnek. — Ilyen szürke, kis maradék volt már ez a meglévő pár hold is. — A gazdasági épületek rongyosak, a gépek törötten, rozsdásan terpeszkednek az udvaron. A bevetett föld, a hótakaró alatt zöldülő örök ígéret sem elég erős, hogy ezt a pusztuló képet csak egy kicsit is vígasztalóbbá tegye...

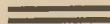
És László Úr elindul, járni a birtokot. S a gondolatok ezek az élénk-járású vásott kölykei a léleknek, körül duruzsolják őszülő, borgőzös éjszakákat átmulató fáradt fejét. Igen... Másképpen volt régen. Akkor még a hétköznapiok lusta csendjében is sokkal több volt az ünnepi szín, volt elevenség, jó kedv és most a vasárnapok ünnepi hangulata is tele van

¹ Az *Ifj. Közlöny*-ben sehol semmi híradást nem találok róla.

bús lemondással, fáradt arcokkal. Némelyik ember már ünneplőt sem vesz mondván, hogy úgy is egyforma minden nap, miért ne legyünk mi is egyformák? És a kúriák, melyek pipázó kéménnyel csinos-kedvesen fogadták a homokfutókat, meglomposodtak, öregek lettek és valami végtelenül lemondó, bánatos képpel bámulnak a csendes utra. Eszébe jutott, hogy Szívós Bódi már tojáskereskedő lett. A faluban úgy mondják csak, hogy kofa. Férfikofa... Hiába. Kiszáradnak a szilvafák a régi kúriák gyommal fölvert udvarán... De mégis... A Bódi jól teszi. Pénzt keres. A régi földből is van egy kevés és a fia az egyetemen. Talán még furcsább madár a Szászy Pali. Képviselő és mégsem jár négyesen, amint az régen volt. (Szép volt), hanem csak úgy gyalogosan, mint az utazók, akik most úgy elárasztották a falut, mint a sáskák a mezőt.

És László Úr emlékezetében átvonul egész élete. Hajrás, vad fiatal-sága. Mikor a gavallériát az összelőtt tükrök és feldöntött pohárszékek mennyisége után mérték és a százassal pofonvágott cigány alázatosan csókolt kezét a nagyságos úrnak. Azután a vadászatok... Mikor rókára mentek Besnyőn, az övigérő turjánban, a tűzokok a végeláthatatlan füves mezőn. Szép volt... Azóta már a turjánt csapolják, néhol már az eke vágja érintetlen, szűz testét. S a végeláthatatlan puszták fűvét modern kaszálógépekkel vágják a szentmiklósi gazdák, amiknek csörömpölése riogatja a tűzokot és olyan egyenes fürendeket vág, hogy léniával sem lehetne különbet húzni. László Úr úgy érezte, mintha valami ott bent abban a kis, véres cafatban, a szívében nagyon fájna. Mintha egy régi kedves épület lassan dőlne össze, maga alá temetve minden öreg bútort és képet, melyeket már szinte lelkesnek képzel az ember, melyek nemcsak testi kapcsolatban vannak velünk, hanem részt kérnek maguknak a lélek egy zugocskájában és mint kedves barátainkat, szeretjük őket. Furcsa volt néki ez a világ. A volt földesúr, aki most tojáskofa, a gyalogjáró képviselő és szürkének, élettelennek találta őket.

Hazafelé indult a fehér havon. Kiskőrös-alja felől elindult a szürke, vastag köd. Ő csak ment, dacos búsulással a csupasz éger fák alatt, mint egy morcos, öreg ordas. Felért az új lecsapoló-kanális töltésére. Végignézett a tájon... Fölötte, alig nyolc méterre vadludak repültek. Klasszikus vadászmozdulattal emelte fel a kezét, mintha puska volna és hunyorítva a balszemével, megcélozta a vezérgúnárt. Volltreffer — morogta tompán... S azután leejtette a kezét, olyan fáradtan, mintha mulatozó őseinek minden tivornyák utáni ernyedtsége sűrűsödött volna össze benne és belebámult az álmos, hóval fedett földek fölött a ködbe... *Oravecz Lajos.*

Sóhaj az első hóhulláskor.

A csupasz erdő fehér bundát kapott,
mert lehullott az első hó.
Valahány hegy a nap fele kacagott,
mint zengő, fehér koporsó...
Sívó-homokba vert két fa csak álltunk,

míg ránk hullott a friss hó:
a Kegyelem uj csodája, amire vágytunk,
de jaj a multunk, mint fekete koporsó
még temetetlen, s Kegyelemre vágyó...

gr. Haller Gábor.

Damaki háborús levelek.

Egyik professzorunk, dr. Szabó Zoltán, már két évvel ezelőtt megkezdte a háborús levelek összegyűjtését és összegyűjtetését azzal a céltalattal, hogy ezekben a levelekben kifejezésre juttatott Isten-hitet, vallásos felfogást, hazaszeretetet, szülőföld rajongást, szülei, testvéri, hitvesi, gyermeki, baráti szeretetet, életfelfogást és világnézetet, szóval a világháborúban résztvevett magyar katona és az itthon maradt hozzátartozók lelkületét egy könyvben tudományosan feldolgozza. Mi, akik meg akarjuk menteni magyar fajunknak minden elkallódní akaró drága értékeit, szívesen segédkezünk neki ebben a keresztyéni és hazafias munkájában. Ugyanis legációkban, szülőfalunkban vakáció alkalmával végzünk ilyen háborús levél és hadinapló gyűjtést. Tavaly egy pár száz darabot Sajóecsegen gyűjtöttem, most karácsonykor pedig „szülőtt falumban“ Damakon végeztem ilyen padlás, papirosláda, mestergerenda porlepett tetejét revidéáló munkát. Az igaz, hogy igen sok levél elkallódott, de tallóztatásom mégis 384 levél és három naplóféle összegyűjtését eredményezte. Hős kis falu az én falum, Damak. 80 ház van benne, de a közül nincs 4 ház sem olyan, melyből ne lett volna legalább egy, de néhol három is katona. Tizenegy hősi halottja van ennek a kis magyar falunak. Ott bizony „sorozáskor mindenki bemaradt, mert igen derék emberek teremnek itt.“

Itt most egy pár damaki levelet mutatok be, melyek élénken rávilágítanak lelkiségükre.

Az első levél versbe van szedve, mely még 1909-ben íródott. Tóth János (aki hősi halált halt a világháborúban hét hónapi harc után) írja öccsének Istvánnak.

Kelt levelem Podrománia 1909 év I. 9-én.

Szeretett kedves Öcsém Pesta!

Ezen pár sorimban hozzátok fordúlva,
Sorsom s állapotom véletek tudatva,
Igy szólok hozzátok, jónapot kívánok,
Szeretett jó Öcsém, hogy smiképen vagytok
Odahaza a szép s jó családi körbe
Vagytok-e mindnyájan friss jó egészségbe.
Ha van egészségtek, tartsa meg az Isten
Jóegészségteket, mint nékem van itten.
Most pedig tudatom, leveled megkaptam,
Amelyet tudatom, jó szívvvel fogadtam.
Megérttettem abból sok-sok mindeneket
Melyekkel kívántál tudatni engemet
Amint értem nagyon jól megy a dolgotok
A lányokkal mindig vígan mulatoztok
Mulassatok is még, vagyon módotokba
Majd nem mulathattok a katona sorba
Kívált ha ily helyre kerültek amint én,
Ahol nagy pusztság és kietlen minden,
Nem lehet kimenni, városba mulatni
Sem a leányokkal karöltve sétálni.
Azon verseket is szépen elolvastam
Amelyet te össze állíftottál rólam

Kedves Öcsém szépen össze tudtad szedni
És engemet ezzel megörvendeztetni
Úgy is van az amint te szépen leirtad
És én velem ily messze földre tudattad
De jó is volna már odahaza lenni
És szép napjaimat köztetek tölteni
De még az nem lehet egy néhány hónapig
Míg e komisz három évem ki nem telik
De majd csak kitelik, s 8 kis hónap mulva
Vígán megyek haza szülotűt kisfalumba
Ahol újra kezdem szép szabad életem
És a katonai életem felejttem
Elfelejttem azt is hogy voltam katona
Csak még egyszer szépen kerülhessek haza
Értem levelekből a többi fiúknak,
Hogy ők is mindnyájan egészségben vannak
S velem egyik egyet másik mást tudatnak
S értem jó hatását a mostani bornak
Amelyből mostan mind vígan iszogattok
De ha idekerültök, majd megkopláljátok
Nem mehettek szabadon ki a föld alá
Csak akamákat vesztek az ing alá
Bizony az is jobban esik majdan akkor
Mint most odahaza a legfinomabb bor
Vagy pedig masztikát, ez is jó itóka
Vagy rakiát amely olyan mint a votka

De ezek mind csakis bosnyák hasba való
 Issza is az azt úgy, mint a vizet a ló
 Kinálgatja vele a magyar bakát is
 Vannak olyanok kik megisszák aztat is
 De én azt nem iszom, mert én nem szeretem
 Mint magyar embernek bor kellene nekem
 Node majd iszom én csak haza mehessek
 A boros hordónak lopóval mehessek
 Megiszok egyszerre egy literes lopóval
 Vagy ha az kevés lesz, egy egész hordóval
 Amit megbőjtöltem katoná idömben
 Majd utána ütöm civil életemben
 Most többet nem irok levelem bezárom

Én jó Istenemtől csak aztat kívánom
 Hogy segítsen haza, jó Őcsém közétek
 Addig is kívánok egészséget néktek
 Adjon az Úr Isten egészséget néktek
 A családi körbe csendes békességet
 Én pedig maradok Podromániába
 Szolgálók még tovább a komisz ruhába
 Levelem megirtam, teszem a postára
 Vidd el postás vidd el Damak falujába
 Az én jó Őcsémnek add oda kezébe
 Kívánom találja friss jó egészségbe

Isten veletek bátyád János.

A verset eredeti helyesírásban másoltam le, nem fűzök hozzá semmi kommentárt, beszél az maga is. Tóth János tizedes későbbi levelei mindig borongósabbakká válnak, sokat álmodik haza, míg egy utolsó igen hosszú levelében elbúcsúzik feleségétől, fiától, szüleitől, testvéreitől, rokonaitól és minden ismerősétől. Hősi halált halt 1915. februárjában.

De nézzünk a másik levélsomóból egyet. Veres Gyula szakaszvezető így ír haza.

Kelt levelem 1917 Junius hó 11-dikén.

Szeretet kedves szüleim és testvérem gyermekeivel együtt kívánok a jó istentől számokra friss jó és állandó egészséget olyat mint nekem van nekem hála a jó istennek nagyon jó egészségem van nincsen még idáig semmi bajom tudatom kedves szüleiméket hogy rozvadóból eljöttünk 6-dikán és ide értünk 7-dikén brezsán mellé egy erdőbe táboroztunk le demég nem a rajvonalba vagyunk itt még nem rossz helyen vólnánk ha itt lehetnénk valameddig mert még itt nem támad az orosz csak néha ló egy ketőt az ágyúból de aszt sem ide mihozzánk. azzal is tudatom kedves szüleiméket hogy most vasárnap voltunk isteni tiszteleten itt az erdőbe az első énekünk az volt hogy Im bėjöttünk nagy örömmel, a fennáló pedig az volt, Szent isten noha néked, a nagy ének pedig az volt, Istenre bizom magamat. bizony kedves szüleim ha látták volna és halották volna hogy milyen szépet prédikált a pap bizony megsiratták volna a prédikáció az volt. a 60-dik zsoltár 6-dik verse éneket a balajti almási lalyos diktálta én meg készíttem, mert almási lalyos annak a tábori papnak a legénye minden nap beszélek vele. Szeretet kedves szüleim már én irtam haza hogy rozvadóból egy tarisznyát haza küldtem avval a salyóecsegi emberrel a tóth pistáéval volt össze téve nem tudom haza vitte e már a tóth pista szülei mert úgy mondtuk az ecsegi embernek hogy majd a tóth szüleinek adja át ha megkapják tudósilyanak felöle... csak arra kérem kedves szüleiméket hogy mikor csak tehetik hát irjanak és ha irnak csak irjanak meg mindent hogy legalább megleszek nyugodva mert ha levelet nem kapok akkor hilyába lesz akármilyen menázi lefele megyek nem felfele mert a nagy gond és nyughatatlanág megöl. Most már soraim végeztével kívánok a jó istentől sok erőt egészséget szerencsét és bődögságot nem olyat mint nekem van bődögság tisztelem csókolom összes mindnyájokat. Isten maradjon velek és velem is a sirig hü fiók Veres Gyula.

A következő levél az otthon maradt hitvesé, akire rászakadt a nyomorúság. Demeter Dánielnek küldi a felesége.

Kelt levelem november 12-ikén.

Szeretet kedves férjem megkaptuk becses leveledet melyet hozánk kültél mely jó egészségben talált minnyájunkat de nagyon sokál ért ide mán nem tutuk mire vélni hogy nem mentél-e mán áréb vissza hogy mér gyün az ojan sokál nem jó hejre teszede postára vagy mi az oka sokál is nem irtál vagy csakugyan azért amiér montad hogy nem irsz én nem tudnám megálni hogy röktön ne irnék. értem kedves férjem leveledből hogy mán a nagycságát nem találtad ott hamán az tisztur is elmegy hát akkor ők minek vónának ott. asztis értem leveledből kedves férjem hogy a kosarakat magad szeretnéd hazahozni segéjen a jó isten hogy menél hamaráb hozad mer nagy szükségbe vagyunk a kosár nélkül is mán hála istenek a szántásal rendbe vagyunk mer mán nincsen egy barázda se szombaton dére elvégeztük pedig egy nap vót tisztelendő úrnak is mer aszt monta hogy megigérted mihent elmentél harmadik nap vite el győri koma szántot rajta. júlesa nénédek is vótam a hegymegin a szénajér azután mikor neki vót magam kihortuk a trágyát a répa földre tizenegy szekerele vittem rá másnap beszántotuk magam de igen elfárat a karom az ekeszarvátúl meg a derekam igen fájt még most is fáj. hát azután ríva gyüt oda szilva samuné hogy nem kapot ekét azután asztat vót szántani négy nap vót mindenüt megszántota mán mán négy óraker mindég az ólba vót azután regere jól lakot a ló. most mán tudatlak aval is hogy még a bor most is megvan nem keresik de aszt mondgya tisztelendő úr hogy nem kel félni. nagyon jó idő jár ere kedves férjem még tavasznak is odailene ojan jó idő jár hát végezheti mindenki a szántást hónap meg mán bódvára akarjunk menni lidivel aszt a szekerdereket is elvigyük megvární is szeretném épen ha hazagyühetnél aszt a zsúpot magad vinéd be eladni igaz hogy úgy vót hogy majd édesapámat hivomel bódvárul míg igen jó ut van de osztan hogy értem leveledből hogy talán adnak szabacságot hát akor job szeretném ha magad vihetnél ha hamar gyühetnél ird meg most mán nem írok egyebet pedig vóna.

a tyukjaim mind megdöglöt

a gyerekek jól vannak tiszteljünk csókojunk minyájan jó egészséget kívánjunk isten veled velünk is.

Eddig tart a levél, melyet a férfimunkától kifáradt kézzel ir az otthon maradt asszony. A következő levélben a sebesült katona, Tóth András ir itthon levő bátyjának, Lajosnak.

Kedves bátyám ezen pár soromal tehozád fordúlok amej kívánom a jó Istentől találion fris jó egészségben kedves feleségedel és két kis leányodal együt. Kedves bátyám tudatom veled sorsomat igen szomoruan kel irnom mer nem nagy öröm mikor az ember kórházban van és ot nyomja hónapokig az ágyat én különben is nem feküdtem tiz napnál tovább már meg teljesen joban vagyok nincsen bajom csak még nem vagyok teljesen megerősödve meg azért is tartanak itt még benünket hogy valami járvány nyaváját ki ne vigyünk a katonaság közé. Ebe bele kel nyugodni kedves bátyám mert ezt így reudelte az úr az ő rendelését pedig túrní kel én nagyon könnyen tűröm és bele vagyok győződve min-

denbe mégha a harctéren kell is meghalnom de már hiető hogy oda nem kerülök mert talán már vége fele vagyunk adná is az isten hogy lene is mán meg a béke amit sok család epedve vár. Továbbá kedves bátyám nagyon szépen felkérlek hogy irjál valamit hogy mijenek a vetések várhatóe jó aratás vagy milyen a Lápán az én búzám vagy az Oldalföldbe mit vetetek meg a szóló hogy mutatkozik látnie valamit rajta vagy gyümölcs mutatkozikere ere fele mindent szépen látni épígy búzát árpát vagy gyümölcsöt is szóval mindent csak az isten aratásra hazasegítene nagyon szeretnék hazameni iten a kórházi orvos ugy biztat benünket hogy aki jól viselkedik hát kap 14 nap diszfrajt de elsőben a kádernél kel jelenkezni így hát lehetséges hogy hazamegyek rövidnap csak azt nem tudom mikor engednek ki.

Ezek után tiszteltem feleséged és két kis leányodat maradok szerető öcséd
Andris.

Benne zokog ezekben a levelekben a szülőföld iránt való vágy; *aratásra szeretne otthon lenni*, minden darab föld látásakor a sajátja jut az eszébe.

Befejezésül még Kiss István naplójából hozok egy részletet. A napló első lapján ez áll:

Kiss István (utána oroszul a neve)
Fogságba estem 1914 November 18 ik
hazagyüttem 1921 Május 18 ik
orosz fogságból.
odatekeregtem 7 évig azaz hét évig.

Aki fájón énekelte a hadifogoly kuplét:

„Csúf, csúf csakugyan a mi helyzetünk
No de hát mi ezen nem segíthetünk.“

Egy lapot kiszakítok a naplóból. Ime:

Ne mondjatok átkot.

Kedves bajtársaim hozzátok kiáltok,
Zord Szibériára ne mondjatok átkot,
Átok fekszik rajta,
Számúzóttok átka
S megfogant az átok,
Mindnyájan láttátok
A nagy szenvedésbe,
A gyászos fogságba.

Megfogant az átok itt ninesen kikelet
Virág se takarja sehol a réteket,
A madár se szólal dalolva a fákon;
Az éj sötétjébe
Míntha attól félne
Még a kuvik se jár
A nagy éjszakákon.

Sokat szenvedtetek tudom, látom, érzem.
Hej mert nekem is volt benne fájó részem;
Itt hol annyi bajtárs
Alszik örök álmot
Jeltelen sirjukon
Nem nyílik lilíom
Kedves bajtársaim
Ne mondjatok átkot.

Nem lesz rajta virág, könny se húlik rája,
Ne mondjatok átkot zord Szibériára,
Gondoljatok bajtársinknak
Jeltelen sirjára
Legyen mind mind boldog,
Ha nincs már hazája,
Ne szálljon e földre
Fogoly társak átka.

384 levelet tudtam összeszedni, de hányszor 384 kallódott már el. Azonban vannak élő háborús levelek, olvassuk őket, szeressük őket, mert értünk harcoltak. Áldottak, akik törődnek velük, áldottak, akik foglalkoznak velük.
Hegedűs Imre.

MI TÖRTÉNIK A NÉMET EVANGÉLIKUS EGYHÁZBAN?

Ezt a kérdést sokszor teszik nekem és azért itt röviden válaszolok reá. A német evangélikus egyház az utolsó évtizedekben meglehetősen aludt. Bár fényes theologiai rendszereket hívott életre, de a templomok mindig üresebbekké váltak, mert a vallás nem tan, hanem élet. De Isten az én német népemnek a múlt évben olyan ébredést ajándékozott, amelyen a történelemben csak ritkán fordul elő. Minden megállás és tompa támadt és ezzel egyidejűleg harc is. Az egyénileg kiélt világnézet korláta át volt törve és a néperő ömlött és ömlik folyton új mederbe, az a szerves világnézet, melynek jöttét az utóbbi évtizedek minden nagy szelleme megsejtette (Chamberlain, Houston, Spengler, Oswald, George Stephan). Ez népem elé új feladatokat állít, amelyeket természetesen meg kell oldani. Nem magától értetődően, hogy ebbe a harcba az evangélikus egyház is bele sodródott. Állást kell foglalnia az új kérdésekkel szemben, és azokat Isten nevében keresztyénien megoldani. Had nézzünk át azért a kis bajokon, melyeket a Mindenható segítségével le is győzünk és inkább, a nagy célt szemünk előtt tartva, kérjük az Urat, hogy a német evangélikus egyház ezt a harcát az egész világért jól megállja. Mert ez az új világnézet gyógyzni fog és a mi feladatunk, hogy keresztyén legyen.

Humbert Günter
stud. ev. theol.

Páris margójára.

3 napig voltam egy német barátommal Párisban. Ez elég sok ahhoz, hogy Párisból csak egy keveset lásson az ember. Mégis a legnagyobb probléma az: miként lehet egy szóból legalább kettőt csinálni a látottak leírására?

Néha vezetővel jártunk és autóbuszon, néha vezető nélkül és földalatti vasúton. Az egyik jobb, mert kényelmesebb; a másik hasznosabb, mert fáradságosabb. Általában: jobb egy várost úgy nézni, ha van idő csodálkozni. Erre pedig úgy van idő, ha inkább kódorog és szédeleg a csodálkozó, mint ha megy és rohan.

Minden várost kineveznek valaminek. Mi nevezzük ki Párist a bulvárok hazájának. A bulvárok: az új Páris arca (mert régi Páris is van). A reggeli és koradélelőtti órákban nem egyebek ezek, mint üres, néhol 5—7—9 km. hosszúságban egyenes, lombán nyújtózkodó tehetetlenségek. Este és éjszaka azonban — az előbbi kép tízezerszeres cáfolatára — meg-elevenedő élet, hol nem „reszkedő lámpafényben” tünedeznek fel a látás horizontján „imbolygó emberi alakok”, hanem nappali világosságban jelenik meg egy erkölcsös vagy kevésbé erkölcsös, rohanó, egymáshoz dörzsölődő, sodródó tömeg, mely nem ritkán férfiakban a kéjenc kielégíthetetlen otromba kínját, nőkben pedig a fásult kiélés „nem szép” jeleit festékekkel palástoló és a test rondaságait a legújabb párisi divat estélyi uszályaiba bujtatott, embertorzképeket dobja a szemlélő elé. Mindenütt

mozgás és idegesség, mely tetőpontját abban éri el, mikor a nagy tömörülés miatt egy-egy percre ember és tömeg, autó és autóbusz: — az egész Páris megáll. A kezdő sebességét elvesztett forgalom (itt az ember is csak forgalom és közlekedés) aztán még fáradtabban ömlik tovább. Néhol egyesek kiválnak és semmitmondó lejtéssel és semmitsem bánó mozdulattal eltűnnek a bárók vörösre világított és félelmesen a veszélyes helyek vész-kijárataira emlékeztető ajtóinak mögött, ahonnan a forró piros borok szaga, melynek tetején citromlepeány úszik, maróan szűrődik bele a levegőbe. Mások csoportokba verődve törnek Clichy bulvárai felé, hol ócska teker-csekből pénzért jósolják a bölcs bramánok Páris jövődjét. A hömpölygő embernyáj tompa moráját folyton kavargatják a vigéc-kornyikálások, kik „egy kissé nacht“ kabarékat, gondfelejtő ringispirt, a sátrak elé egyszerű kék-vörös-sárga palástokban csemegéül kiállított és a hideg miatt remegő 14 éves vézna teremtéseket kínálnak „megtekintésre“. Sok helyen karakternélküli francia katonák röhögik az örök bachanália himnuszát, bizonyításul annak, hogy a világ közepe: az éjszakai Páris az ördög szekerét húzza a pokol bejárata felé. A vígasztalan kép vígasztalására azonban óriási fényreklámok szórják sugárkéveiket, hogy messzire csak az áruházak tetejéről kigyózó reklámszallagok, hulló csillagok, vonalak lássanak, de hogy közelebről még áttetszőbb legyen a bulvárok szemetje és az elvesző Páris.

Ez az élő Páris egyik oldala: a kiélt oldala. Az élő Páris másik oldala az élni-akaró Páris. Ennek népe részben a kirakatok előtt csörtet. Nézi a nagy áruházak töméntelen gazdagságát és gyermekjókedvvel nevet az ötletes játékok és csalogató reklámszerkezetek bohóságain. Részenben mindent el akar adni: kezdve a vereshagymától a nemzeti trikólig, miközben nemcsak a hasznosságra és a nátha ellen való védekezésre, hanem sértődötten — különösen idegenekkel szemben — de mindig büszkén a francia gloire-ra is hivatkozik. A nappali Páris leghűbb fotográfiaja azonban a föld alatt látható. Azért a föld alatt, mert a földalatti vasúton, ami németül Untergründbahnnak neveztetik, a franciák pedig Metronak hívják. A földalatti vasút Páris egyik legnagyobb csodája. A villamos csak a perifériákon közlekedik a föld felett. Egyébként az egész Páris egy nagy alagútszisztem. Ebben a nagy modern katakombában szalad kisebb km-eket, másik néha emeletet, vár másodperceket és utazik perceket az, aki egyszer e nagy körforgásba belekerült. A metró csömpés falai között, hol vadházasságra lépnek pipere- és betegség-szagok, a földről felszedett és másodszer is elszítt cigaretta füstje, elhasznált levegő és rothadó szemét, hosszannyúló korridorjain, hol földmorajlászerűen hangzik a be-, ki-, fel- és átszálláshoz folytonosan gördülő kocsik bűgása, piszkos lépcsőin, hol a város felett húzódó köd lecsapódása szeretkezik a porral, tülekedik a boldog párisi, aki vagy annak örül, hogy él, vagy annak, hogy még nem halt meg.

Az élő Páris mellett áll a történelmi Páris. Minden körútjának, minden palotájának, minden terének külön története van. Én csak arról szölok, amit a sok közül láttam.

Ide tartoznak legelőször a templomok. Karácsony volt és ekkor láttam, hogy a templomok nem az élő szervezet tagjai, hanem történelmi

Páris megbámult emlékei. Az északfranciaországi homlokzat-építőművészet szinte megszólaló finomságával hajlik a *Notre-Dame* az ember elé. 5 hajója, melynek alapkövei az 1163-as alapítási évtől datálódnak, hol merészebben és karcsúbban, hol alázatosabban és szárnyaszegettebben lehellik az anyagba préselt áhítatot. Kőcsipkái és hajlásai, az épület-cirádák és faldíszek, a rózsauvegek és a kath. templomok megszokott homálya harmónikusan társulnak a dóm alaphangulatához. A *Madeleine* templom széles alapjai 1764-ben vették meg. Nem annyira szépségével, mint inkább az erő kifejezésével hat, amit P. Vignon és Huve ihletései mintáztak rá a kövekre. Nem hiába volt Napoleon alatt a gloire temploma. A Montmartre *Il Sacré-Coeur*-ja Páris legmagasabb pontján hirdeti a román-bizanci stílus monumentumok alkotására való művészi hajlandóságát. 1875-ben kezdték meg építését, 1891-ben tartották benne az első istentiszteletet. Modern r. kath. templomnak is nevezik — és a név találó, mert minden ízében benne rezeg a mult alapján álló modern katolicizmus összes törekvése. A *Hotel des Invalides* és az *Invaliden-dóm* barna kövei arról szólnak, hogy a nagy Napoleonnak is végezetre csak egy vörös-márvány szarkofág jutott, meg az, hogy akikkel életében együtt volt, halálában is mellette legyenek (Joseph és Jerôme Bonaparte és Princessin Katharina von Württemberg, Napoleon második felesége). Az ehhez az épülettömbhöz tartozó park uralmat ásitó ágyúí hangtalanul hirdetik a mögöttük lezajlott harc vérszomját és azt, hogy most ők is invadusok.

(Folyt. köv.)

Koncz Sándor, Basel.

FALU.

FALU-SZEMINÁRIUM A PATAKI THEOLOGIÁN.

Egy cseppet sem volt meglepő számomra, hogy a *pataki* theologusok még ilyenre is gondoltak, s egyenesen belső, *lelki* kényszer következményének látom, hogy a *pataki* theologusok a falu kérdését szemináriumi munka tárgyává tették. Azt hiszem, ha más theol. akadémiák hallgatói a kétszer is ritkán szedett pataki jelzöt olvasni fogják, — talán még bizonyos neheztelés is fog bennük ébredni irántunk: Pedig nem neheztelhetnek érte, — mert azt hiszem minden öntetszelgés nélkül mondhatom azt, hogy *mi* a *pataki* theologián végzett és végzendő *theologusok* állunk *legközelebb* a faluhoz. Nem akarok itt a mai időben nagyon divatossá lett *statistikai* adatokkal dobálózni, de anélkül is bátran és nyugodtan lemerem írni, hogy a *pataki* theologia hallgatói a legnagyobb részben össze vannak nőve a *faluvál*, — mert mint pap, tanító, vagy „paraszt“ fiúk a faluban nőttek fel, a faluban élnek, — kicsiny *falusi*, — hegyközi, hernád völgyi, bodrogközi, gömöri, borsodi falukban lesznek papok. A mi egyházkerületünk Miskolcot és környékén levő egynéhány „városi“ jellegű gyülekezetet kivéve tulnyomó részben falusi parókiákból áll.

Másik fontos dolog, — s mostanában egyre inkább kezd köztudomású lenni, hogy a *pataki* theologia főképen arra van *hívatva*, hogy *jó falusi papokat* tudjon nevelni. Erről a *jó falusi pap fogalmáról* is igen sokat lehetne írni, — de hadd fejezzem ki ezt az *ideált* azzal, amit maga a

nép, — egy eleven *falusi* gyülekezet juttatott kifejezésre akkor, amikor *kérdő* íveken megkérdeztem egyik papválasztásnál: Milyen papot szeretnék? A feleleteket reszkető, íráshoz nem igen szokott kezek írták: „Nép szerető, — vallásos, hívő papot szeretnék.“ „Olyan papot szeretnék, aki ne legyen büszke, szeresse az *egyházát*, a népét.“ „Derék, becsületes papot szeretnék.“ Minden feleletben benne volt akár *explicite*, — akár *implicite*, — olyan papot szeretnék, aki nem *veti* meg a népet, nem nézi le a falut, hanem igazán, *őszintén* szereti. — Mi a pataki theológián *erre* készülünk. Készületünknek legfőbb kérdése az, — hogy tudjuk *megismerni* a népet. Nem *megszeretni*, mert a nép szeretetet magunkkal hoztuk az elemi iskolából, magunkkal hoztuk a szülői házból, — megtanultuk a népet szeretni akkor, amikor legációban *felkeressük* őket, — amikor egyik faluból a másikba „kutyagolva“ — vagy szekerem menve kedves beszélgetésbe (kerülünk) elegyedünk az „atyánkfiával.“ Azonban sokkal fontosabb és nehezebb feladat a népet *megismerni*. De mi erre is készülünk. Gyakorlati professzorunk már évek óta végezteti általunk a falu tanulmányozás, a falusi ember lelkivilága, — vallásos élete megismerésével *kérdő ív rendszeres* munkáját. Ennek a lényege abban áll, — hogy a „legátus“ urak minden alkalommal egy csomó kérdéssel ellátva mennek az ünnepre. Nagyon sok „praktikus“ haszna mellett (nem kell az időjárásról beszélni) mindenek felett meg van az a nagy jelentősége, — hogy „megtanulunk“ — a „magyar“ ember lelkéhez férközni. Ilyen kérdések felvetésével, — mint pl. tapasztalta-e háboruban az Isten gondviselését, — vagy a *háborus* levelek gyűjtésénél, — sok olyan kedves élmény születik meg, — mely a „követ úrnak“ is, meg a „bácsinak“ talán egész életén keresztül emlékezetes lesz.

A falu szemináriumát azért tartom nagy jelentőségűnek, — mert így sokkal szélesebb körűvé és elmélyedőbbé válik ez a munka. Most csak azt említem meg a sok áldás közül, hogy a könyvek, a tudományos kutatás által sokkal határozóbb, gyümölcsözőbb lesz az a „programm“, — mellyel a theologusok, mint munkások mennek ki. A falu nem a „csodálkodás“ tárgya lesz az ő életükben, — hanem Istennek szántó földje, — melynek ősmerek talaját.

Én nem akarok újabb „programot“ adni a faluszeminárium munkásai elé, — hiszen ők tudják, hogy mit akarnak elérni, csak egyet szeretnék, mint *igényt* leírni. Legyen ez a kezdet alap arra, hogy néhány év múlva, a *pataki* theológián egy *valóságos* faluszemináriuma legyen, mely az idevonatkozó *irodalmi, statisztikai* adatokkal van felszerelve. (Könyvek és egyéb kellékek.) A munka kezdők a hús „ifjú Timotheus“, — de ne csak ők, hanem az egész theologia tegye kérdésévé, — egyik legfőbb problémájává, ezt szeretném igen erősen kihangsúlyozni, — *missziójává*, a falu és a falu szemináriuma kérdését. Tudom, hogy „felszerelés“ tekintetében még csak a kezdet kezdetén áll a „falusi szemináriuma“, — talán a „tanulmányozandó“ könyvek a vezető professzor úré, vagy a könyvtaré, — de épen azért kell mindent megtenni a falu szemináriuma munkájáért. A *pataki* theológus szeme előtt nemcsak a külmisszió céljainak kell lebegni, hanem először a *falut* kell igazán átmisszionálnia, mert ott is igen sok a Krisztust nem ismerő „pogány“ lélek.

Én csak bátorodom „előhozni“, hogy a falu szemináriuma javára „kiséreljenek“ meg, ha filléreket is *először saját maguk* adományozni s azután *gyűjteni*. Azt hiszem akadnak emberek, — akik a katasztrófális viszonyok között is *tudnak*, — akarnak áldozatot hozni a magyar falvakért.

A munkára és munkásokra a pataki Öreg cserkészek igéjével II. Tim. 2:3 Isten áldását és sok gyümölcstermést kívánok.

Tóth Lajos (Halle).

A Pataki Diákok Országos Szövetségének Budapesti Egyesülete a pataki főiskola ünneplése céljából f. hó 6-án a Gyógyszerész Kaszinóban műsoros emlékestét tartott. A Hiszekegy eléneklése, dr. *Tóth Pál* sziget-szentmiklósi ref. lelkész, egyesületi alelnök magasszárnyalású imája és dr. *Panka Károly* országgyűlési könyvtárigazgató, egyesületi elnök megnyitó beszéde után dr. *Kérészy Zoltán* egyetemi tanár, társelnök nagy hatást keltő ünnepi beszédet mondott „*A pataki főiskola történeti hivatása*“ címen, amelyben a főiskola történetét több új adattal gazdagította. Azután dr. *Panka Károly* felolvasta *Lőrinczy György* író, egyesületi tagnak „*A halál és az élet diákjai*“ című kitűnő pataki visszaemlékezését. A Himnusz eléneklése után ért véget a lélekemelő ünnepély, amelyet társasvacsora kövntett, amelyen felszólaltak dr. *Finkey Ferenc* és dr. *Panka Károly* s melegen önnepelték a szereplőket és az Alma Matert.

KÖNYVISMERTETÉS

* **Béky Zoltán:** A Roebing és vidéke függ. ref. egyház 20 éves jubileumának kis emlékkönyve. 1913—1933. (14. 1.) Egy Amerikába szakadt kis magyar ref. gyülekezet 20 éves küzdelmét láthatjuk ezeken a lapokon. Megelevenedik előttünk a magyar falu légköréből kiszakadt 300 magyar léleknek ref. hitéért s ezzel együtt magyarságáért vívott küzdelme. Mikor összeverődik ez a kis csapat, azonnal templomot épít nagy költségen. Hogy egy nagyobb közösség támogatását is érezze, előbb az episkopális egyházhoz, majd pedig a Presbiterien

missióhoz csatlakozik. De ezektől nem kapta meg azt az erkölcsi és anyagi támogatást, amit várhatott volna. 1929-ben a független ref. egyháznak lesz tagja. Húsz év alatt az egyháznak 12 lelkipásztora volt, ami mutatja a bizonytalanságot. Ma az egyház fejlődőben van, hitélete eleven, a gyülekezeti munka minden ágában végzi a lelkipásztor a maga lélekmentő munkáját. A mai lelkipásztora Béky Zoltán trentoni magyar lelkész, aki 1932-től kezdve közös megállapodás után a roebingi egyház lelkésze is. Szeretettel üdvözljük mi is e könyv elolvasása után roebingi magyar testvéreinket s buzgó lelkipásztorukat, aki egykor Patakon szívta magába magyar fajtájának szeretetét.

KEDVES OLVASÓINK!

A multté lett egy félesztendő, azonban igen sok kedves olvasónk előfizetését nem írhatjuk a mult számlájára. Szeretettel kérjük az elmaradt előfizetéseket a közeljövőben.

Köszönettel nyugtázzuk a következő beérkezett előfizetéseket.

Matuszka Margit (Bp.), dr. Újszászy László (Rp.), vitéz Vitányi Dezső 5—5 P, dr. Terhes Tivadar 4 P, Görgey János (Zs.), Makó Dezső

(E.), dr. Gulyás József (Sp.), dr. Ambrus István (S.), Bartha Gyula (S.), Bernáth István (V.), Búza László (Sz.), Dobozy István (Sp.), Elekes Imre (Sp.), Fekete István (T.), Fodor Pál (Bp.). dr. Gesztelyi Nagy László (K.), Habay Barna (T.), Janka János (G.), Miskey István (Sp.), dr. vitéz Kossuth Ferenc (Bp.), Pálóczy Horváth István (Ó.), Steinfeld Béla (Sz.), Kádár József (T.), Szüts Ernő (Bp.), dr. Tavasz Ödön (H.), Tóth József (G.) 3—3 P. Takács Mihály (F.), Szilva László (S.) 2—2 P, ifj. Szabó Sándor (Zs.), Berzeviczy János (A.), Emödy László (S.), Kondor Miksa (Sp.), Mészöly Gedeon (Sz.) 1:50—1:50 P. Juhász László (P) 3 P.

Szeretettel emlékezünk meg ismételten azokról a kedves olvasóinkról, akik a múlt évben — bár ellenszolgálatást nem adtunk — be-
küldték előfizetésüket.

KIADÓHIVATAL.

HIREINK

Új református ifjúsági lapok: Cseh-Komáromban Tóth Kálmán vallásánító-lelkész szerkesztésében „Református Ifjú“ c. indult meg havonta egyszer megjelenő lap, hogy diákok, iparos és földmíves ifjak között szolgálja kimondottan a református ifjúsági munka ügyét. Erdélyben ugyancsak most indult meg „Református Ifjúság“ címen egy kis lap, amely a falusi ifjúsági munkát kívánja szolgálni, Megszállott, tőlünk elszakított testvéreinknek a magyar ifjúság megmentéséért végzett munkája mindig reményseget támaszt bennünk is.

A Református Külmisziói Szövetség új főtitkára. A Református Külmisziói Szövetség vezetőségében az új esztendőben változás állott be. Dr. vitéz Csia Sándor főtitkár, aki hosszú éveken át vezette a Szövetség ügyeit, megvált a tisztségétől s helyette Forgács Gyulát, a Skótmiszió magyar lelkészét választotta meg a közgyűlés főtitkárnak. Megvált a Szövetség munkájától Morvay István is, akit a Soli Deo Gloria Diákszövetség választotta meg lelkészéül. Helyette Virágh Sándor külmisziói lelkész tölti be az utazótitkári teendőket is.

Missziói utazás Deli Ormánban. Az elmúlt hetekben Döbrössy Lajos török misszionáriusunk nagyobb missziói utazást tett Bulgária északkeleti részében, Deli Ormán-

ban. Kísérője egy végzett görögkeleti theológus, Goszpodin Borisz volt. Tapasztalatairól érdekes és színes cikkben számol be a Hajnal c. külmisziói lap legújabb számában.

A Magyar Diákok „Pro Christo“ Szövetsége (MEKDSz) 1934 jan. 31—febr. 3-ig tartja országos téli főiskolás és széniori konferenciáját gazdag programmal. „Új ember építi az új világot“, ez a konferencia jelszava. Mint mindig, úgy most is kiváló előadók adják a magyar ifjúság egy csoportjának a maguk legértékesebb lelki kincseit. Vajha az új emberek e csoportja a maga hódító erejével, a Krisztussal sokakat meghódítara e konferencián az új világ kiépítésére.

Február 10-én este 8 órakor a gimn. „Erdélyi János“ Önképzőkör műsoros esttel egybekötött jótékonycélú táncmulatságot rendez. Surányi Miklós író, Szabó Ernő zenetanár gyermek és zenekarának közreműködésével. Két egyfelvonásos vígjáték és hatásos csoporttánc szórakoztatja a közönséget. A bál sikerét biztosítja Jónás Gyurka és Barna egyesített zenekara. A műsorból többet nem árul el, de mindenkit szeretettel hív és vár a Rendezőség. Jegyek elővételben a Főisk. könyvkereskedésben kaphatók.

Kiadóhivatali vezetők: Kovács István és Fürjész István.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Nyomtatta: Kisfaludy László
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

KONCZ FERENC, SÁROSPATAK

LORÁNTFY U. 8. CIPŐÜZEM ÉS CIPŐKERESKEDÉS SAJÁT HÁZII

Megrendelésre készít elsőrendű férfi-, női- és gyermek-, egyszerű és divatcipőket, orthopédcipőket, cserkész- és mindennemű sportcipőket vízhatlan minőségben, **szolid árak** mellett. **Javítások** gyorsan és gondosan eszközöltetnek!

Állandó raktár férfi-, fiú- és gyermekcipőkben, papucs- és házicipőkben, cipőápoló és vízhatlan szerekben; minden létező színben legjobban minőségű **cipőkrém, lack-olaj, cipőfestékek**; vadász- és sícipőkhöz **cethal-cipőzsinór**; alacsony termetűeknek **belső sarokemelő**; elsőrendű **cipőzsinór**; fájóslábúaknak **ludtalp-betét** és mindennemű talpbetét-különlegességek!

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Ha olcsón és divatosan akar öltözködni, úgy ruháját

Feldmann Jakab

férfiszabó

elismert szabóműhelyében varrassa, Sárospatak, Kossuth-utca 21. szám, az udvarban. Műhelyemben a legujabb divat szerint készül **utcai-, alkalmi és egyenruha**, továbbá **féli-, átmeneti, raglán stb. kabátok**.

Minden e szakmába vágó munka a legpontosabban és jutányosan készül.

DIÁKOKNAK ÁRKEZVEZMÉNY.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Czeizler Izidor

divatüzletében

Sárospatakon állandóan beszerezhetők:

férfi és női

divatárúk,

piperecikkek,

rövidárúk,

katonai

felszerelések,

előírástos diák-

egyenruházati
cikkek.

JUTÁNYOS ÁR.

Alapítva: 1906-ik évben.

MÜLLER ÁRMIN

szövet, selyem úri és női divat-nagyáruház

SÁROSPATAK.

Minden létező férfi és női ruházati cikkek legolcsóbb beszerzési forrása!!!

Férfi szövetek minden létező árban és minőségben, divat selymek, szőnyegek, paplanok, átvetők, függönyök, linoleumok. Férfi divatáruk: kalapok, ingek, nyakkendők, soknik, harisnyák, zsebkendők óriási választékban. Vászongárak, férfikalapok, bőrkeztyűk és esőernyőkben gyári lerakat.

STERN IGNÁC URI SZABÓ

*Új öltönyöket mérték szerint készít. Kopottakat újakká varázsol.
Fest, tisztít, javít, vasal a lehető legolcsóbb áron.*

Nyomtatványok

izléses kivitelben jutányos áron készülnek

a **FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN.**